

RECENZJA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, TWÓRCZEGO I DYDAKTYCZNEGO
DR ANNY KRZYSZTOFIK - BUCZYŃSKIEJ
W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

Poznań, 29.05.2024

Recenzent:

Prof. dr hab. Maria Banaszek-Bryła

Dziedzina sztuki, dyscyplina sztuki muzyczne

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego

w Poznaniu

Zleceniodawca opinii:

Akademia Muzyczna im.S.Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 27.03.2024 roku, sygnowane podpisem prof. Elżbiety Rosińskiej, Sekretarza Komisji Habilitacyjnej. Pismo informuje o powołaniu mojej osoby na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne dr Annie Krzysztofik – Buczyńskiej. Do pisma dołączona została dokumentacja wraz z osiągnięciami habilitacyjnymi, o których mowa w art.219 ust.1 ustawy *prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Senat Akademii Muzycznej im.S.Moniuszki w Gdańsku, Uchwałę nr 236/2023 w sprawie powołania komisji habilitacyjnej podjął na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2023 roku.

Podstawowe dane o Habilitantce

2015 rok – **uzyskanie tytułu doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka** na podstawie rozprawy doktorskiej, stanowiącej dzieło artystyczne „Między klawesynem a fortepianem – różnica w interpretacji na podstawie wybranych utworów”. Tytuł nadany został przez Radę Wydziału Fortepianu, Klawesynu i Organów Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie dn. 24 czerwca 2015 roku.

Promotor – dr hab. Lilianna Stawarz, prof. UMFC

Recenzenci – prof. dr hab. Leszek Kędracki, prof. dr hab. Marek Toporowski

Przebieg pracy zawodowej:

- od 1 października 2001 r. do 31 sierpnia 2012 r. - nauczyciel fortepianu w Prywatnej Szkole Muzycznej I st. nr 3 w Białymstoku.

- od 1 października 2003 do 30 czerwca 2012 - umowa czasowa na stanowisku wykładowcy Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku. Od 1 października 2012 r. zatrudnienie na etacie wykładowcy, na stanowisku adiunkta.

- 1 października 2015 r., na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina Filia w Białymstoku Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki.

- od 2011 roku - Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku (1999-2010 Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podlaskiej), od 1 września 2011 r. zatrudnienie etatowe na stanowisku; muzyk orkiestrowy, pianista- klawesynista.

Ocena autoreferatu

W autoreferacie dr Anna Krzysztofik- Buczyńska przedstawia swoją drogę artystyczną, od najwcześniejszego dzieciństwa, uwzględniając uwarunkowania rodzinne wpływające na kształtowanie się Jej osobowości muzycznej. Szczegółowo omówiony został cały proces edukacji muzycznej, poszczególne etapy zatrudnienia, oraz wybór dokonań artystycznych w zakresie wszechstronnego wykształcenia instrumentalnego. Wiele miejsca Habilitantka poświęca na omówienie swojej działalności artystycznej, a także pracy pedagogicznej, podkreślając zaangażowanie w funkcjonowanie macierzystej uczelni i instytucji kultury, z którymi jest związana zawodowo.

Autoreferat jest napisany w sposób zwięzły i jasny, a jego konstrukcja jest osadzona na planie wynikającym z wymagań ustawowych – w poszczególnych podpunktach zawiera informacje o posiadanych dyplomach, zatrudnieniu, a także aktywności artystycznej, pedagogicznej i organizacyjnej. Znaczna część autoreferatu to uzasadnienia wyboru repertuaru dzieła artystycznego, z bardzo szczegółowym określeniem etapów pracy nad przedstawionymi utworami, jak i współpracy z kompozytorem. Habilitantka wypowiada się swobodnie, jakkolwiek czasami w sposób mało merytoryczny, używając języka nieformalnego, małą usterką jest też niedokładna odmiana imion i nazwisk.

Oceniając całość autoreferatu można stwierdzić, że dr Anna Krzysztofik-Buczyńska w wyczerpujący i bardzo szeroki, wieloaspektowy sposób przedstawił swoje artystyczne *curriculum vitae*, a także całokształt dorobku artystyczno-naukowego, pedagogicznego i wykaz prac popularyzatorskich.

Ocena załączonego dzieła artystycznego

Jako dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym, czyli oryginalne osiągnięcie wynikające z art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Habilitantka przedstawia płytę „**TOMASZ KAMIENIAK - UTWORY NA KLAWESYN**”, przedstawiającą nagrania następujących utworów:

- KONCERT NA KLAWESYN I ORKIESTRĘ SMYCZKOWĄ op. 78 (2021/2022)

cz.I Ardito

cz.II Moderato

cz.III Allegro marcato

Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn, Mirosław Jacek Błaszczyk – dyrygent, Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej - Europejskiego Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku

- SZEŚĆ POWAŻNYCH UTWORÓW NA KLAWESYN LUB FORTEPIAN op. 47 (2011 rev.2021)

1. Etiuda - Quasi Alkan

2. Elegia

3. Scherzo

4. Trauermarsch

5. Chorał

6. Postludium. Kiedy myśli stają się nieznośne.

- SIEDEM BAGATELI NA KLAWESYN op. 70 (2019)

1. Lento di antico

2. Andante monotamente

3. Deciso e spigoloso

4. Andante

5. Tempo di marcia

6. Andante cantabile

7. Vivace

- ANIOŁY KOLORÓW NA CHÓR ŻEŃSKI I KLAWESYN LUB FORTEPIAN LUB HARFĘ op. 80 (2022) DO SŁÓW WIERSZA ZBIGNIEWA STRYJA

Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn, Międzyszkolny Chór Żeński przy III LO im.K.K.Baczyńskiego w Białymstoku pod dyktando prof. Anny Olszewskiej

Nagranie live prawykonania Koncertu na klawesyn i orkiestrę smyczkową zrealizowano 1 kwietnia 2022 roku w Sali Koncertowej Opery i Filharmonii Podlaskiej - Europejskiego Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku na klawesynie firmy Neupert model Blanchet o dyspozycji 8', 8', 4', L.

Nagrania Siedmiu Bagateli na klawesyn i Sześciu poważnych utworów na klawesyn lub fortepian zrealizowano w maju 2022 roku w Operze i Filharmonii Podlaskiej – Europejskim Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku na klawesynie firmy Neupert model Blanchet o dyspozycji 8', 8', 4', L.

Nagranie Aniołów kolorów na chór żeński i klawesyn zrealizowano w czerwcu 2022 roku w Operze i Filharmonii Podlaskiej - Europejskim Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku na klawesynie firmy Wittmayer model Ruckers o dyspozycji 8', 4', L, wyposażonym w naturalne ptasie plektra.

Reżyser nagrania i mastering - Grzegorz Falkowski i Amadeusz Buczyński
Strojenie instrumentów – Amadeusz Buczyński

Wybór repertuaru do przedstawionego dzieła artystycznego jest wynikiem wieloletniej fascynacji Habilitantki twórczością Tomasza Kamieniaka (którego zna z okresu szkolnego), szczególnie jego twórczością klawesynową. W swoim autoreferacie bardzo szczegółowo uzasadnia tę decyzję, twierdząc - „... twórczość Tomasza Kamieniaka ujęła mnie prostotą przekazu, wewnętrzną harmonią uczuć, miniaturyzacją, intensywnością i wyrazistością emocji”. Podkreśla też, że bardzo atrakcyjna była dla niej możliwość pracy z kompozytorem nad finalnym kształtem prezentowanych utworów, możliwość ingerencji w rozwiązania agogiczne, artykulacyjne, rejestrację i dyskusja nad celnością odczytywania zapisu nutowego. W rzeczywistości zamówione przez Habilitantkę utwory (Koncert na klawesyn op.78 , Anioły kolorów op.80) świetnie komponują się z powstałymi wcześniej zbiorami miniatur (Sześć poważnych utworów op.47 i Siedem bagateli op.70) dając w całości możliwość prześledzenia jej interpretacji zarówno dużej formy, cyklu utworów jak i minimalistycznych w swej fakturze miniatur. Prezentacja utworów tak zróżnicowanych ukazuje ewidentne walory jej gry – dużą sprawność techniczną, wyróżniającą się szczególnie w utworach motorycznych dyscyplinę rytmiczną, ale też ekspresję i temperament. Jednocześnie utwory kantylenowe charakteryzuje lekkość oraz uważność narracji i frazowania. Na podkreślenie zasługuje też fakt rejestracji na żywo wykonania Koncertu, kiedy to artysta musi zmierzyć się z warunkami koncertowymi, bez możliwości poprawek. Ważnym elementem, który dr Anna Krzysztofik - Buczyńska podkreśla także w autoreferacie, jest wybór instrumentu. W tej materii zdecydowała się na użycie klawesynu firmy Neupert model Blanchet, który jak najbardziej jest dźwiękowo adekwatny do wykonawstwa muzyki współczesnej, jednak już w utworze z chórem eksperymentuje z brzmieniem, zmieniając plektrony w instrumencie Wittmayer. Jest to cecha charakteryzująca artystę dociekliwego i szukającego odpowiedniej oprawy sonorystycznej do poszczególnych dzieł. Całość dzieła artystycznego oceniam bardzo wysoko.

Ocena osiągnięć artystycznych

Dr Anna Krzysztofik-Buczyńska jest z pewnością instrumentalistką o bardzo szerokim spektrum działania. W autoreferacie stwierdza, że to właśnie „ posiadanie umiejętności gry na kilku instrumentach klawiszowych (klawesyn, fortepian, czelesta, pozytyw) spowodowało poszerzenie zakresu (...) artystycznych działań” i z tego powodu stała się „ bardzo cennym, bo wszechstronnie wykorzystywanym muzykiem”. Właśnie ten różnorodny udział w szeroko

pojętym życiu muzycznym wydaje się charakteryzować sylwetkę artystyczną Habilitantki najpełniej. Opisując osiągnięcia artystyczne dzieli je na poszczególne działy: solowe koncerty klawesynowe, kameralne koncerty klawesynowe, partie klawesynu, pozytywu i organów wykonane w większych składach orkiestrowych. Podobny schemat zastosowany jest w wykonawstwie fortepianowym, a całość dopełnia wyszczególnienie dyskografii i tournée koncertowych.

Należy zauważyć, że w przedstawionej do oceny dokumentacji Habilitantka rozszerzyła okres wymagany ustawą, czyli po uzyskaniu tytułu doktora sztuki o trzy lata, w którym to czasie trwało postępowanie doktorskie, a zatem część prezentowanych publikacji artystycznych (2012-2015) właściwie nie wymaga odniesienia w niniejszej recenzji.

Analizując prezentowane programy należy stwierdzić, że w repertuarze solowym, wykonywanym na klawesynie znajdują się pozycje bardzo wymagające jak np. Wariacje Goldbergowskie, czy V Koncert Brandenburski Jana Sebastiana Bacha. Programy recitali są budowane na zasadzie różnorodności stylistycznej – zawierają szerokie spektrum literatury klawesynowej od wirginalistów, utworów G.Frescobaldiego, J.P.Sweelincka, J.Kuhnaua, po sztandarowe dzieła J.S.Bacha, G.F.Haendla, klawesynistów francuskich (L.Couperin, F.Couperin, J.N.P.Royer, C.Balbastre) i twórczość sonatową (A.Soler, J.A.Seixas, sonaty, będące transkrypcjami koncertów *L'estro armonico* A.Vivaldiego). Całość wieńczą wykonania dzieł najnowszych, w tym prawykonania utworów zamawianych przez Habilitantkę i jej dedykowane. Uwagę zwracają także prawykonania określane jako „białostockie”, co wydaje się być jednak nadużyciem tego terminu. Obszar kameralistyki to przede wszystkim współpraca z wieloma wybitnymi muzykami, a także bardzo intensywna działalność Zespołu Muzyki Dawnej *Consort 415*, którego Habilitantka jest członkiem i współzałożycielem.

Dorobek nagraniowy Habilitantki to płyty CD, zarejestrowane przez zespoły orkiestrowe których jest członkiem, a także m.in. opracowania lekcji muzycznych, będących materiałem edukacyjnym Opery i Filharmonii Podlaskiej Europejskiego Centrum Kultury (J.A.C.Seixas - 12 Toccata na klawesyn solo z manuskrytu MM5015) Ważnym elementem upowszechniającym kulturę muzyczną jest realizacja zamówień filmowych OIFP-ECS w Białymstoku - 9 filmów na temat wybranych zagadnień muzyki dawnej (m.in. o strojeniu i konserwacji klawesynu i skrzypiec barokowych, o klawesynie, o barokowych instrumentach klawiszowych, o muzyce ilustracyjnej i dźwiękonaśladownictwie, o baroku i o jazzie). We wszystkich tych przedsięwzięciach Habilitantka występuje jako instrumentalistka, komentatorka i reżyser, są to więc działania w dużym stopniu oryginalne i autorskie. Jako ważne osiągnięcia artystyczne należy wymienić także prawykonania m.in. utworów K.Dębskiego (Wariacje, partia fortepianu i celesty), T.Kamieniaka (Koncert na klawesyn i orkiestrę smyczkową op.78, Anioły kolorów na chór żeński i klawesyn op.80).

Działalność pedagogiczna i naukowa

Dr Anna Krzysztofik-Buczyńska jest związana zawodowo z Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina, Filia Białystok od 2003 roku. W tym czasie prowadzi różnorodne zajęcia nie tylko związane z historycznymi praktykami wykonawczymi. Pracuje jako klawesynistka, pianistka i kameralistka.

W filii UMFC w Białymstoku prowadzi klasę klawesynu głównego i dodatkowego, a także następujące zajęcia: Zagadnienia Wykonawcze Muzyki Dawnej, Korepetycje operowe, Praca z dyrygentem.

Jako swoje osiągnięcie pedagogiczne dr Anna Krzysztofik – Buczyńska wskazuje II nagrodę studentki Magdaleny Borkowskiej na konkursie im.E.Chojnickiej w Tarnowskich Górach, w Pałacu w Rybnej. Habilitantka była także promotorką prac licencjackich i magisterskich. Aktywnie uczestniczy w pracach Koła Muzyki Dawnej w macierzystej uczelni, organizując cykle koncertowe i wykłady z zakresu historycznych praktyk wykonawczych.

Jest autorką wykładów, popularyzujących wykonawstwo historyczne, wygłaszanych na konferencjach metodycznych. M.in.:

- Systemy strojenia ilustrujące i uwydatniające problemy retoryki w muzyce klawiszowej XVII/XVIII wieku
- Dźwięk uczuć w Sonatach Biblijnych Johanna Kuhnaua
- Budowa i historia klawesynu
- Realizacja na fortepianie artykulacji i ozdobników w utworach muzyki dawnej
- Budowa i historia klawesynu, klawikordu i pianoforte

W toku wydawniczym są artykuły naukowe Habilitantki

- „ Podporządkowanie z zachowaniem indywidualizmu czyli.... AKOMPANIATOREM BYĆ i więcej nic.... (Wydawnictwo Chopin University Press, „Fortepian, klawesyn, organy – historia, doświadczenie, perspektywy”)
- „Opowieść o muzyce dworu hiszpańskiego XVII i XVIII wieku” (Wydawnictwo Chopin University Press, „W kręgu muzyki hiszpańskiej i iberoamerykańskiej od XVII do XX wieku).

Działalność popularyzatorska i organizacyjna

Działalność popularyzatorska i organizacyjna Habilitantki została omówiona przy ocenie działań artystycznych i naukowych - przejawia się w uczestnictwie w różnorodnych działaniach środowiskowych, pracy na rzecz popularyzacji muzyki dawnej, a także wspieraniu inicjatyw studenckich. Dokumentacja zawiera wiele podziękowań za działalność społeczną, współpracę z instytucjami kultury(Galeria im. Śledzińskich w Białymstoku NFM we Wrocławiu, Filharmonia Śląska, Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im J.Semkowa, Muzeum Podlaskie Ratusz Miejski w Białymstoku, Fundacja Muzyka z Miłością. Dr Anna Krzysztofik-Buczyńska od 2021 roku jest konsultantem CEA, udzielając się w organizacji warsztatów i seminariów metodycznych dla nauczycieli szkolnictwa artystycznego.

Konkluzja

Z bardzo szczegółowej dokumentacji działalności artystycznej, naukowej, dydaktycznej i popularyzującej sztukę muzyczną, przedstawionej przez dr Annę Krzysztofik- Buczyńską jednoznacznie wynika, że jej wieloaspektowa działalność twórcza potwierdza wysokie kwalifikacje w zakresie dyscypliny instrumentalistyki. Zarówno dzieło artystyczne przedstawione do oceny jak i autoreferat, w sposób satysfakcjonujący prezentują dokonania Habilitantki, uwzględniając szerokie spektrum umiejętności instrumentalnych i

ogólnomuzycznych, a nade wszystko ukazują artystkę jako osobę twórczo wpływającą na lokalne środowisko muzyczne, w którym od lat pracuje jako solistka, kameralistka, pedagog i animator życia muzycznego. Całokształt dokonań Habilitantki zdecydowanie spełnia wymogi zawarte w Ustawie. Mając powyższe na uwadze popieram wniosek dr Anny Krzysztofik- Buczyńskiej dotyczący starań o nadanie tytułu doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Maria Banaszek-Bryła